

Aiemmin kuorma-autoa ammatikseen ajanut professori Jouni Juntunen ymmärtää, mitä näyttöpäätteen numerot viestivät.

Autonkuljettajan ammattia vierastetaan. Kuljetusala on vajonnut yhä syvemmälle ongelmiin, jotka havaittiin jo vuosia sitten. Uutta tutkimustaan viimeistelevä professori Jouni Juntunen välittää vallanpitäjille kuljetusyritysten kylmän viestin. Miltä kuulostaisi, jos lähes 2000 autonkuljettajan työpaikkaa voitaisiin täyttää alan osaajilla? Jos kuljettajia olisi palkattavissa, Oulun yliopiston autoalan liiketoiminnan professori

Jouni Juntusen

johtopäätös voisi olla totta.

Juntusen vuonna 2021 käynnistämä suomenkielinen tutkimus lähetettiin noin 4200:lle Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL:n jäsenyritykselle ja siihen vastasi vajaat 300 yritystä. Oulun yliopiston vaikutuksesta johtuen vastaukset hieman painottuivat pohjoiseen Suomeen.

2000:n vapaan työpaikan määrä on laskettu "tasaisen vauhdin taulukolla" kyselyn tuloksista. Vastaajien vajaassa 300 yrityksessä kerrottiin olleen välittömästi täytettävissä noin 150 autonkuljettajan paikkaa.

Kyselyn vastaajista yhden liikenneluvan yrityksiä oli 27 prosenttia, alle viiden 36 prosenttia ja yli viiden 37 prosenttia.

SUOMI YLENKATSOO KULJETUSALAA

Yksi osuus Juntusen uudessa tutkimuksessa keskittyi kuljettajiin - jälleen. Juntusen työhistoriasta nimittäin löytyy vastaaventyyppinen tutkimus runsaan 10 vuoden takaa. Taannoiset tulokset välitettiin aikanaan suomalaisille päättäjille.

Aiemmasta tutkimuksesta nähtiin selvästi, että ulkomainen kilpailu oli vallannut suomalaisia kuljetusmarkkinoita. Venäläiset ja Baltian maiden rekat olivat tuttu näky meidän maanteillämme.

Nyt Juntusen käsissä on toinen, loppusilausta vaille valmis tutkimus. Millaisia parannuksia kuluneet 10 vuotta ovat tuoneet?

- Liekö edellisen tutkimuksen tuloksia hyödynnetty lainkaan, puntaroi Juntunen.

Edelleen ulkomaiset rekat esim. voivat saapua Suomeen polttoainesäiliöt täynnä halpaa polttoainetta. Ne eivät myöskään maksa teiden käyttämisestä vinjettimaksuja. Onko toivo menetetty?

- Tilanteen korjaamiseen ei tarvita nationalistisia ylilyöntejä eikä kotimaisia toimijoita tarvitse suosia EU:n sääntöjen vastaisesti, kunhan vain kaikille saadaan samat säännöt.

VALVONNALLA KILPAILUN VÄÄRISTÄJIÄ VASTAAN

Kansainvälisen kilpailun epäreiluuden lisäksi Juntunen mainitsee toisen tutkimuksessa päättään nostaneen haittatekijän: Säännöistä piittaamattomat ja työehtosopimusta rikkovat kotimaiset yrittäjät. He pilaavat alaa ja vääristävät kilpailua.

- Selvitystilassa olevat suomalaiset kuljetusyritykset eivät tarjouskilpailuissa riko lakia, mutta toimivat kuitenkin eri pelisäännöillä kuin muut. Toimialan sisällä vallitsee suuri yksimielisyys nykyolosuhteiden epäoikeudenmukaisuudesta. Ongelman ratkaiseminen on iso lainsäädännöllinen kysymys.

Vasta toiveissa siintävien suurten muutosten läpivieminen valvonta mukaan lukien vaatisi resursseja. Miten kuljetusala suhtautuisi valvonnan lisääntymiseen?

- Kuljetusalalla vallitsee laaja yksimielisyys valvonnan riittämättömyydestä. Kenen tämä pitäisi laittaa kuntoon, on jälleen yksi haaste lisää. Esimerkiksi poliisi toimii sille annetuin, nykyisin ilmeisen riittämättömin voimavaroin.

Niin kansainvälis- kuin kotimaislähtöiset ongelmat eivät ratkea pelkällä valvonnalla. Vuosikausiin asiat eivät ole edenneet, vaan kärjistyneet.

- Viisasten kiveä ei ole etsitty pontevasti. Kuljetusalan ongelmia on potkittu etäämmälle ja toivottu, että niitä takaisin kimmauttava seinä olisi tarpeeksi kaukana.

Juntunen vääntää rautalangasta viestinsä: Jo 10 vuotta sitten hän puhui suomalaisten kuljetusyritysten heikosta asemasta. Epäreilu kansainvälinen kilpailu oli jo tuolloin johtanut konkursseihin. Alan kannattavuutta ja houkuttelevuutta olisi pitänyt ryhtyä korjaamaan ajat sitten.

- Suomalaisten kuljetusyritysten ammattitaito on sitä tasoa, että oikeudenmukaisissa olosuhteissa ne pärjäävät varmasti.

KULJETUSALAN KEINOARSENAALI

Juntunen kertoo olevansa koulutuksen puolestapuhuja. Viime vuosina autonkuljettajien tiukentuneet ajokortti- ja ammattiosaamisvaatimukset kuitenkin ovat kaksiteräinen miekka.

- Tasapainottelu koulutusvaatimusten kohdalla toimii niin, että mitä osaavampia ovat uudet kuljettajat, sitä vähälukuisempi joukko heitä valmistuu, Juntunen toteaa.

Perheyrittäjäyys leimaa kuljetusalaa. Omasta suvusta tulevat kuljettajat osaavat työnsä ja ovat motivoituneita, mutta heitä ei ole riittävästi. Perhepiirin ulkopuolelta esimerkiksi nuoria henkilöitä ei ole osattu huomioida riittävästi.

- Toimialan näkyvyyttä ja mainetta nuorten keskuudessa todennäköisesti parantaisi muun muassa yritysten toimiminen sosiaalisessa mediassa, mistä on jo useita kiitettäviä esimerkkejä.

Kuljetusalalle tasavertaiset säännöt

Kirjoittanut Ajolinja
18.01.2022 00:00

Juntunen mainitsee työntekijöiden hyvän kohtelun alan vetovoimaa lisäävänä tekijänä.

- Yrittäjien yleinen mielipide on, että nuorten kaltoinkohtelu karkottaa heitä pois kuljetusalalta. Toisaalta mikäli esimerkiksi tarjouskilpailuja voitetaan niin halvoilla hinnoilla, ettei tulevaisuudessa kyetä maksamaan esimerkiksi kuljettajien TES:n mukaisia palkkoja, kuljettajien reilun kohtelun varmistaminen pitkäjänteisesti on haasteellista. Tämäkään ongelma ei tosin realisoidu välittömästi, joten ratkaisua vain lykätään, Jouni Juntunen arvioi.

Teksti ja kuva: Seppo Alaruikka

[TILAA AJOLINJA!](#)